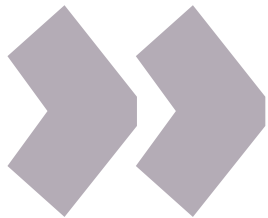

- Av tí sama ynsktu vit ikki ár-ligar fundir við Sernám longur, tí til tann tørvin Benjamin hevði, var ongin málmennningartænasta, onnur enn taluráðgeving, tøk. Hann er ótrúliga klókur og tí hevur hann altíð havt lætt við at læra Tekn til Talu, men hann var komin har til, at hann hevði tørv á meira. Hann vildi sleppa at málbera seg.

- Eg var skuffað, tá eg fór frá Sernám tann dagin. Endin var eisini tann, at eg ringdi sjálv til Almannaverkið, og fann út av, hvussu eg kundi fáa hjálpt Benjamin, so at hann fekk fysioterapi

Benjamin fekk taluráðgeving, men hendan var og er óreglulig. Avtalan var so gjørd, at tá vit høvdu tørv á nøkrum, so ringdu vit. Vit hava síðan fingið eina SI kanning og ketudýnu, men vit ringdu aldrin aftur um málsliga vegleiðing.

Karlstad

Ein dagin fyrri tveimum árum kom kortini brádliga eitt tilboð frá Sernám. Benjamin fekk bjóðað tænaðuna Karlstad-modellina. Fyri Lindu Sunder var tað at síggja til heilt øðrvísi tilboð enn tað, ið hevði verið áður.

- Fyri fyrstu ferð í 9 ár kom eitt fólk frá Sernám, ið skal vera tann stovnurin í Føroyum við servitan innan málmennning av børnum við serligum tørv, og hevði røttu amboðini, eina ætlan og týðning-armest av øllum, ein hugburð um, at okkara sonur kann koma langt. Hann fekk endiliga nøkur mál at arbeiða móti. Tað høvdu vit aldrin upplivað áður. At onkur ikki helt tað vera nøktandi, at hann var læstur í Tekn til Talu, men ynskti at menna hansara mál, tí hann var fýrur fyrri tí, sigur Linda Sunder.

Fyri familjuna á Skálafjørðinum var tilboðið júst tað, ið tey høvdu eftirlýst øll árin og tóktist alt endiliga at rigga. Samstundis fingur foreldrini í lag eina avtalu

um ergoterapi og samstarv við ein ergoterapeut, ið arbeiðdi við at styrkja vøddarnar í kjálkabeinum, varrum og tungu.

- Um vit gjørdu hesa samrøðuna fyrri tveimum mánaðum síðan, hevði eg sagt, at alt gongur væl og vit eru nøgd. At Karlstad-ráðgevin

mamman vísir á, so er mál rættliga grundleggjandi fyrri so nógvum í okkara gerandisdegi.

- Vit hava ein 10 ára gamlan son, ið ikki kann fortelja okkum hvat er hent í skúlanum. Vit vita ikki, um hann hevur havt ein góðan ella keðiligan dag. Um hann er keddur

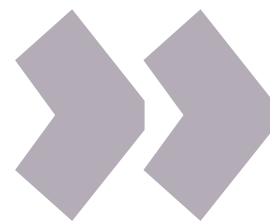
Nú ger hann ting, sum vit aldrin høvdu droymt um, at hann for at megna upp á so stutta tíð, sigur Linda Sunder, og vísir á, at tað hevur latið seg gjørt tí taluráðgevin, skúlin, foreldur og frítíðarskúli hava arbeitt saman um sama mál samstundis. Tað tvør-

sleppa ikki at vera foreldur. Vit muga vera alt møguligt annað fyrst. Vit hava so nógvur aðrar hattar á. Vit eru námsfrøðingar, undirvísarar, taluráðgevar og annað. Meðan einki tilboð er, eru vit eisini Sernám. Tað er eingin, ið loftar nøkrum av hesum hattum fyrri okkum. Tað harmiliga er, at við Karlstad-modellini høvdu vit tað, tí allir partarnir longu vóru samlaðir og servitanin hjá øllum varð deild, men tað bleiv tikið frá okkum, sigur Linda Sunder og leggur afturat.

- Vit høvdu bara ynskt, at tingini vóru eitt sindur lættari, men skipanin er strævin at dansa við. Tá man fær eitt barn við Down Syndrom eru tað nøkur ting, ið bara skulu vera upp á pláss so sum fysioterapi og ergoterapi. Men veruleikin er, at í staðin mugu foreldrini alla tíðina sjálvi fylgja við og finna út av hvørji tilboð eru til okkara børn.

Og í mangul upp á eitt tilboð frá tí almenna sníkir tann ringa samvitskan seg eisini inn á foreldrini.

- Tað er hendan áhaldandi ringa samvitskan um, at man ikki ger nokk. Av tí at ábyrgdin av málmennning og øðrum hevur ligið á okkum í so langa tíð áðrenn Karlstad, liggur ein lítil skuldarkensla á okkum um, at um vit bara gjørdi meira ella okkurt betri, so hevði hann kanska komið longri enn har hann er í dag. Ringa samvitskan hvarv tá Benjamin byrjaði Karlstad, tí tá fekk Benjamin ein vegleiðara, vitan frá øllum partum bleiv sameind og ábyrgdin av menningini bleiv deild á øll. Fyri einaferð skyld sluppu vit líka at hvíla okkum. Ringa samvitskan var ikki longur har, tí arbeiðshátturin, rammurnar og málið var har. Men nú er eisini tað tikið frá okkum, sigur Linda Sunder.

- Um vit gjørdu hesa samrøðuna fyrri tveimum mánaðum síðan, hevði eg sagt, at alt gongur væl og vit eru nøgd. At Karlstad-ráðgevin er ein eingil sendur av himli. Men tað er alt farið nú

Familjan savnað ein summardag, Frá vinstri: Benjamin, Linda, Micah, Godwin og Levi. Mynd: Rebekka Rafael Photography

er ein eingil sendur av himli. Men tað er alt farið nú, sigur Linda, áðrenn hon leggur afturat.

- Vit eru takksom fyrri okkara liv og vit eru takksom fyrri okkara synir. Vit eru ikki keddi av, at vit eiga eitt barn við serligum tørv ella spyrja hví tað hendi fyrri okkum. Men tað, sum er strævið í øllum hesum er skipanin. Tað at vit føla okkum einsamøll, tí vit verða ikki hoyrd ella sædd. At vit mugu stríðast móti einum hugburði, um at okkara sonur ikki kann mennast meira. Tað er tað, ið er strævið

Framstig

Fyri Lindu Sunder og familjuna var Karlstad-modellið eitt stórt framstig, tí endiliga byrjaði Benjamin at læra at tosa. Tí sum

ella glaður. Um onkur hevur gjørt okkurt móti honum ella okkurt gott er hent. Hann hevur ikki handan førleikan at samskipta við okkum, sigur Linda Sunder.

Men Karlstad-modellin gav familjuni eina vón um, at hetta var í ferð við at broytast, so hvørt sum málsligu førleikarnir hjá Benjamin mentust.

- Vit sóu ótrúliga stór framstig við Karlstad. Man fatar næstan ikki broytingar tað tíðarskeiðið hann fylgdi tí. Um fyrstu átta árin verða samanborið við hesi bæði síðstu árin, so hevur hann hesi bæði árin ment seg málsliga skjótari og meira enn upp á øll átta árin við einans Tekn til Talu. Hann er farin at syngja sangir og er farin at brúka spontanmálið.

fakliga samarbeiðið gav stór og góð úrslit.

Vilja vera foreldur

Í verandi løtu er óvist hvat hendir víðari í málinum, aftaná at tilboðið bleiv steðgað. Aftaná at fleiri foreldur hava víst á sína ónøgd við avgerðina hjá Sernám, hevur fundur verið millum partarnar og nú bíða foreldrini eftir endaligu avgerðini um lagnuna hjá Karlstad-modellini.

Meðan standa tey børn við sverum málsligum avbjóðingum, ið fingur ágóðan av tilboðnum, eftir við ongum. Og tað leggur eitt eyka trýst á familjurnar.

- Vit halda ikki, at okkara liv er tað mest strævna her á fold. Men tað sum er strævið, er at vit